Adviesraad Sociaal Domein Aalsmeer

Info@asd-aalsmeer.nl

Aan: Het College van B&W,

Raadhuisplein 1,

Aalsmeer

In cc. aan: Bram Groenland en Peter Boers

Aalsmeer, 14 november ’24

Geacht College,

Hartelijk dank voor de toezending van het definitieve concept van de WonenWelzijnZorgVisie. Dit concept is besproken in de werkgroep WMO, aangevuld met enkele DB-leden. Onderstaand treft u onze adviezen aan.

Over twintig jaar zijn er twee keer zoveel 75+’ers als nu. Daarnaast stijgt de gemiddelde leeftijd van ouderen en blijven zij steeds langer, al dan niet alleenstaand, zelfstandig wonen (zie bijlage 1 met Infografic). Dat geldt ook voor andere kwetsbare doelgroepen zoals mensen met een lichamelijke of verstandelijke beperking en cliënten beschermd wonen. Dat vraagt om actie op het gebied van wonen, zorg én welzijn. De sleutel ligt in de samenwerking tussen gemeenten en verschillende publieke en private partners. Het gaat onder meer om geschikte woningen, voorzieningen in de nabijheid en mogelijkheden tot ontmoeting. Met deze WoonWelzijnZorgVisie werkt de gemeente Aalsmeer en haar partners aan een gezamenlijke aanpak, door op basis van de lokale woonzorgopgave ambities te vertalen naar prestatieafspraken (acties) over wonen, welzijn en zorg. Hiermee geeft u uitvoering aan het ongevraagde advies van deze Adviesraad van augustus 2020 waarvoor onze dank.

Hoewel de Adviesraad via de Taskforce en de Koplopersgroep betrokken was bij de totstandkoming van deze WoonWelzijnZorgVisie zijn er toch nog wel enkele punten waarop wij aanvullend willen adviseren om tot een zo volledig mogelijk document te komen.

Graag vernemen wij uw reactie op onderstaande adviezen.

Tot slot spreken wij onze waardering uit dat het niet alleen gebleven is bij het formuleren van een visie, maar dat deze gelijk vertaald is in acties.

Hartelijke groet,

Jaap Overbeek — Voorzitter

Theo Gallée — Secretaris

Adviezen met, waar nodig, enige toelichting:

1. **Een visie voor de lange termijn**

Gemeenten maken steeds vaker visies voor de lange termijn, denk aan een Gebiedsvisie en de Omgevingsvisie. Dat komt enerzijds door de vele taken en verantwoordelijkheden die gemeenten er de afgelopen jaren hebben bijgekregen en anderzijds door de grote en complexe opgaven die de gemeenten op zich af zien komen; van klimaatadaptatie tot verduurzaming tot woningbouw en sociaal beleid. Visies zijn voor gemeenten dan ook hele nuttige documenten: ze geven aan in welke richting de gemeenschap zich wil ontwikkelen en waar men op hoofdlijnen naar wil streven. Tevens bieden visies richting en houvast aan het gemeentebestuur en de ambtelijke organisatie om grotere opgaven, die een langere adem vragen, integraal te kunnen aanpakken. De Adviesraad betreurt het dan ook dat deze WoonZorgWelzijnVisie slechts een scope heeft tot 2028, in tegenspraak tot de subtitel: “Ontrafel de trend. Kijk vooruit.” Uiteraard begrijpen wij de terughoudendheid om uitspraken te doen over investeringen op de lange termijn gelet op de financiële onzekerheden na 2027. Dit voorbehoud wordt ook duidelijk verwoord in Hfdst 5 Financiën. Dat laat echter onverlet dat de uitdagingen van de dubbele vergrijzing waar deze visie o.a. het hoofd aan moet bieden in volle hevigheid de komende 10 tot 15 jaar op ons af zullen komen en er nu stappen moeten worden gezet om daarop voorbereid te zijn. De visie moet zich, ons inziens, dan ook richten op de lange termijn.

Advies 1: De Adviesraad adviseert dan ook nogmaals deze visie een looptijd te geven tot medio 2040.

Volledigheid

De Adviesraad constateert dat niet alle doelgroepen goed verwoord zijn in deze versie van de WoonWelzijnZorgVisie en adviseert de volgende onderwerpen toe te voegen, c.a. aan te passen.

2. **Mensen met een verstandelijke beperking**

Toelichting: Op pagina 10 worden in één adem genoemd de mensen met een verstandelijke beperking en de mensen met GGZ-problematiek. Ons advies is beide groepen apart te benoemen. Mensen met een verstandelijke beperking hebben doorgaans geen GGZ-problematiek en mensen met GGZ-problematiek zijn niet verstandelijk beperkt. Daarbij komt dat de verwijzing en behandeling van beide groepen niet vergelijkbaar zijn. Mensen met een verstandelijke beperking worden in Aalsmeer veelal opgevangen en begeleid door Ons Tweede Thuis, hetzij intramuraal hetzij extramuraal (met begeleiding vanuit OTT). Wij adviseren u dan ook beide groepen afzonderlijk van elkaar te benoemen op pagina 10.

Advies 2: Invoegen op pagina 10:

Mensen met een verstandelijke beperking

Mensen met een verstandelijke beperking worden in Aalsmeer veelal opgevangen en begeleid door Ons Tweede Thuis, hetzij intramuraal hetzij extramuraal (met begeleiding vanuit OTT). Voor deze groep mensen is het belangrijk dat zij onderdeel zijn van de maatschappij, oftewel de wijk. Onderdeel zijn van een zorgzame gemeenschap waar zorg, welzijn, werk en wonen bij elkaar komen en waar mensen met en zonder beperking met elkaar wonen en voor elkaar klaarstaan. Dit is voor Ons Tweede Thuis een belangrijk speerpunt de komende jaren.

Inwoners met GGZ-problematiek en jongeren met een beperking

De oorspronkelijke tekst ziet volledig op deze doelgroep

Invoegen in Hfdst 3 Thema's, thema 1:

Dit doen we door in te voegen als 3e aandachtsstreepje

- Integratie in de wijk te bevorderen voor mensen met een beperking door middel van passende huisvesting.

3. Economisch daklozen

Toelichting: Aalsmeer zoekt al actief naar mogelijkheden om eigen inwoners bij dreigende dakloosheid in Aalsmeer zelf op te vangen (denk aan Thijsselaan). Deze zoektocht wordt voortgezet om tot een oplossing te komen.

Advies 3: Vervang op pag. 7 de laatste 2 zinnen van dit blokje in:

De gemeente is er voor iedere burger en we gunnen iedereen een passende woonplek. Het is een wettelijke taak van de gemeente om op te komen voor de zwakkeren in de samenleving. Indien inwoners van Aalsmeer door omstandigheden economisch dakloos worden is het wenselijk dat zij in de eigen gemeente opgevangen en begeleid worden. Aalsmeer dient in 2026 te beschikken over betaalbare, soms tijdelijke, (éénpersoons) woningen voor deze groep. Bij benadering zal het gaan om 6 éénheden. De gemeente spant zich al in om dit te realiseren. In 2025 zal dit tot resultaat moeten leiden.

Invoegen in Hfdst 3, thema 1

Actiepunt toevoegen:

Actie: De gemeente wil dat eigen inwoners die economisch dakloos worden, in de eigen gemeente kunnen worden opgevangen. Zij spant zich in om uiterlijk in 2026 een aantal (veelal tijdelijke) wooneenheden te hebben gerealiseerd.

4. Mantelzorgondersteuning

Toelichting: Op pagina 6 benoemt u de groepen waar u in de Aalsmeerse WoonWelzijnZorgVisie aandacht aan wil besteden. Naast ouderen en mensen met een beperking noemt u als 5e groep “Mantelzorgers”. Echter deze groep komt verder niet terug in de volgende hoofdstukken en thema’s en acties. Wij adviseren u een paragraaf aan “Mantelzorg” te besteden.

Advies 4: Invoegen op pagina 10 na “Dreigende economische dak- en thuislozen”

Mantelzorg

De vraag naar mantelzorg neemt tot 2040 alleen maar verder toe, onder andere door de vergrijzing, maar ook omdat Rijksoverheid de stijging van zorgkosten wil beperken. Dat betekent dat mantelzorgers wellicht vaker dan nu intensief moeten helpen en dat werkenden en gepensioneerden vaker mantelzorg moeten gaan geven. Nu al combineren 2 miljoen Nederlanders werk en mantelzorg. Vanuit arbeidsmarktperspectief stimuleert de overheid dat meer mensen gaan werken c.q. meer uren gaan werken. Vanuit zorgperspectief hebben we echter ook mensen nodig die tijd maken voor mantelzorg; er wordt dus in toenemende mate van twee kanten aan ze getrokken. (zie: https://www.scp.nl/publicaties/publicaties/2023/09/28/meer-integrale-visie-op-mantelzorg-nodig)

Invoegen op pagina 17 Thema 2

De opsomming aanvullen met: versterking van mantelzorgondersteuning

Dit doen we door:

- Gebruiksvriendelijke en toegankelijke openbare ruimte
- Bereikbare voorzieningen in de buurt.
- Gezamenlijke inzet op de sociale basis
- Inzet op ontmoeten
- ***Versterking van mantelzorgondersteuning***

Invoegen op pagina 18 *vóór* kopje “Inzet op ontmoeten”

Versterking mantelzorgondersteuning

“Mantelzorg overkomt je. Vrijwel iedereen krijgt er in de loop van het leven mee te maken”. Met naar verhouding steeds minder jongeren en steeds meer ouderen én krapte op de arbeidsmarkt, is duidelijk dat de formele (betaalde) zorg niet alle zorg kan leveren die in de toekomst nodig is. De samenleving zal een deel van deze taken voor zijn rekening moeten nemen. We zullen weer terug moeten transformeren van een individualistische samenleving naar een zorgzame samenleving, waar omzien naar elkaar en elkaar helpen weer gewoon wordt. Mantelzorgers vervullen daarin een centrale rol omdat zij het dichtst bij de zorgvragen staan. Gelet op de druk op de arbeidsmarkt en het gegeven dat kinderen en ouders tegenwoordig niet meer in hetzelfde dorp blijven wonen zal er ook een beroep op het

netwerk gedaan gaan worden, de informele zorg. We willen een zorgzame samenleving én een economie die blijft draaien. Mantelzorg vraagt dan ook flexibiliteit van de werkgever, maar ook ondersteuning van de gemeente.

Actie: We herijken het mantelzorgbeleid zoals toegezegd in de Strategienota Sociaal Domein. Bij deze herijking houden we rekening met de demografische ontwikkelingen in de komende 10 jaar en willen we de totale groep mantelzorgers in beeld proberen te krijgen. We hebben dus, onder andere, aandacht voor jonge mantelzorgers, ouders met kinderen met een beperking, inwoners die voor hun nog jonge zieke partner zorgen, mantelzorgers van dementerenden en informele zorg door buren en vrienden. We zetten ons gezamenlijk in om het informele netwerk passend en duurzaam in hun kracht te zetten en begeleiden professionals hoe hiermee om te gaan.

Actie: Sommige mantelzorgers dreigen overbelast te rake door de langdurige zorg voor hun naaste. Respijtzorg d.m.v. dagbesteding, door het tijdelijk overnemen van de zorgtaak of door een tijdelijke opname in een verpleeghuis kan de mantelzorger weer even lucht geven en de kans geven om op adem te komen waarna hij/zij de mantelzorgtaak weer op zich kan nemen. We onderzoeken de mogelijkheden naar uitbreiding van dagbesteding, naar praktische mantelzorgondersteuning en naar een structureel aanbod van respijtzorg.

5. **Intramurale verpleeghuiszorg en VPT**

Toelichting: Zorggroep Aelsmeer maakt zich zorgen over de toekomst van de verpleeghuiszorg bij eventuele nieuwbouw door Habion. In de visie is reeds een passage opgenomen dat de gemeente het van groot belang acht dat de intramurale verpleeghuisplekken binnen Aalsmeer gehandhaafd blijven ook bij eventuele nieuwbouwplannen. Dit wil zeggen dat ook in de prestatieafspraken van de gemeente met Habion deze plaatsen opgenomen moeten worden zodat bij vergunningverlening bij nieuwbouw hier ook naar verwezen kan worden. Op verzoek van Zorggroep Aelsmeer adviseren wij aan de bestaande tekst op pagina 15 nog een zin toe te voegen.

Advies 5: Vervang laatste zin in het eerste blok bovenaan bladzijde 10 in:

De gemeente Aalsmeer vindt het wenselijk deze uit te breiden, om zo lang mogelijk thuis te blijven wonen realistisch te houden. De gemeente heft regie op het aantal (geclusterde) woningen, het Zorgkantoor stuurt op zorg (intramuraal, VPT, etc.)

Advies 6: Tekst op pagina 15 over “verpleeghuisplekken” aanvullen met:

Ook wanneer nieuwbouw of verbouw gaat plaatsvinden op de locatie van de huidige verpleeghuizen.

6. **Inzet van technologie (pagina 20)**

Advies 6: Laatste actiepunt over inzet Digitale Overheid aanvullen met:

(in de bibliotheek en, outreachend, op andere plekken waar senioren elkaar ontmoeten).

7. **Arbeidsmarktproblematiek (pagina 20/21)**

Advies 7: Voeg een actiepunt toe over taallessen voor zij-instromers.

Actiepunt: We gaan taallessen organiseren voor anderstaligen zodat zij vervolgens deel kunnen nemen aan de opleiding voor zij-instromers.

8. **Tekstuele aanpassingen**

In de tekst zitten nog de nodige taal, stijl en typefouten. Deze nemen we niet mee in dit inhoudelijke advies, maar treft u aan in de kantlijn van bijgaand document.

Advies 8: Neem waar nodig de suggesties over m.b.t. taal en stijl.

9. **Gezamenlijke monitoring en sturing**

Toelichting: Gemeenten zijn de regisseur in de brede maatschappelijke opgave om mensen in staat te stellen zo lang mogelijk zelfstandig te blijven wonen. De sleutel ligt in de samenwerking met verschillende publieke en private partners zoals woningcorporaties, zorgkantoren, organisaties voor zorg en welzijn en (sociale) projectontwikkelaars. Het bij elkaar brengen van de benodigde partijen en kennis is een grote opgave. Partijen willen wel samenwerken, maar die samenwerking komt niet vanzelf van de grond. Dat is de afgelopen tijd ook wel gebleken. Bij het ontwikkelen van de WoonWelzijnZorgVisie had de gemeente de regierol. Zij betrok de verschillende relevante organisaties bij het opstellen van deze visie. Nu komen we in de fase van het maken van (prestatie)afspraken met elkaar. Samen met de samenwerkingspartners kan worden besloten tot ‘gezamenlijk’ eigenaarschap van de WoonWelzijnZorgVisie. Dit betekent dat partijen samen afspraken maken over ieders rol in het proces van de uitvoering. In hoeverre de Adviesraad daar nog een rol bij heeft willen we bekijken als in de eerste bijeenkomst van de Begeleidingsgroep over de randvoorwaarden en het mandaat afspraken worden gemaakt. We zien uw uitnodiging voor de Begeleidingsgroep dan ook met belangstelling tegemoet.